

**College financieel toezicht
Curaçao en Sint Maarten**

Aan
De minister van Financiën van Curaçao

Adres kantoor Curaçao
De Rouvilleweg 39
Willemstad, Curaçao
Telefoon (+5999) 4619081
Telefax (+5999) 4619088

Adres kantoor Sint Maarten
Convent Building 26
Frontstreet, P.O. Box 686
Philipsburg, Sint Maarten
Telefoon (+1721) 5430331
Telefax (+1721) 5430379

Contactpersoon
Erik van Engelen

Telefoonnummer
+5999 4619081

Datum
26 november 2014
Ons kenmerk
Cft 201400216

E-mail
info@cft.cw
Uw kenmerk

Pagina
1/4

Bijlagen
1

E-mail info@cft.cw
Internet www.cft.cw

Onderwerp
Advies Cft op tweede leningsverzoek 2014

Geachte heer Jardim,

Op 13 november 2014 heeft het College financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten (Cft) een leningsverzoek ontvangen ten behoeve van het resterende leenbedrag voor het nieuwe ziekenhuis (ANG 187 miljoen) alsmede enkele overige investeringen voor 2014 (ANG 80 miljoen), samen ANG 267 miljoen. Op grond van artikel 16 van de Rijkswet financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten (Rijkswet), reageert het Cft middels deze brief op het leningsverzoek. Dit advies is tevens doorgeleid aan de Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten (CBCS) en in afschrift verstuurd aan het ministerie van Financiën van Nederland. De Landsverordening Algemene Rekenkamer schrijft voor dat tevens de Algemene Rekenkamer op de hoogte wordt gesteld van de voorgenomen lening, die daartoe een register bijhoudt.

Oordeel

De voorgenomen kapitaalinvesteringen maken onderdeel uit van de vastgestelde begroting 2014 (de lening voor het ziekenhuis is verwerkt middels de eerste begrotingswijziging) en voldoen aan de definitie van het System of National Accounts (SNA). De begroting voldoet aan de normen uit artikel 15 van de Rijkswet en de rentelasten van de voorgenomen investeringen passen binnen de rentelastnorm. Gegeven bovenstaande stemt het Cft in met dit leenverzoek.

Toelichting

Uit de ontvangen onderbouwing blijkt dat er buiten het ziekenhuis om nog voornemens voor investeringen in 2014, en een daarmee corresponderende financieringsbehoefte, zijn van ANG 171 miljoen. Het Cft is het met u eens dat het verre van realistisch is om te veronderstellen dat deze investeringen nog plaats zullen vinden, gegeven het moment van het dienstjaar dat grotendeels reeds verstreken is. Zelfs de nadere inschatting van het ministerie van Financiën van een lagere financieringsbehoefte van ANG 80 miljoen acht het Cft ambitieus gegeven de absorptiecapaciteit van Curaçao, maar uit ambtelijke besprekingen hebben wij begrepen dat er in de komende maand nog veel voorstellen voor het aangaan van verplichtingen tot het doen van kapitaaluitgaven vanuit de verschillende ministers te verwachten zijn. Uit de derde uitvoeringsrapportage blijkt dat reeds ANG 83 miljoen is verplicht.

Het Cft is van mening dat de leningaanvraag voor zowel het nieuwe ziekenhuis als de overige investeringen 2014 voldoet aan artikel 16 van de Rijkswet. Uit de aanvraag blijkt dat deze voorgenomen investeringen zijn opgenomen op de kapitaaldienst van de vastgestelde begroting 2014 inclusief begrotingswijzigingen. De rentelasten die gepaard gaan met de voorgenomen lening blijven onder het niveau van de rentelastnorm. Dit is echter gebaseerd op een nog immer niet aangewezen collectieve sector. Het Cft vraagt derhalve wederom uw aandacht hiervoor, opdat bij leningsverzoeken kan worden getoetst aan een formeel aangewezen collectieve sector.

Aangezien het hier de nieuwbouw van het ziekenhuis en overige investeringen in de zin van de SNA betreft, komt het Cft tot de conclusie dat deze investeringen voldoen aan de definitie van een kapitaaluitgave conform het SNA, oftewel dat het de verwerving van een *non-financial asset* betreft. Daarnaast toetst het Cft ten aanzien van het ziekenhuis, conform afspraken die voortvloeien uit de aanwijzing, of sprake is van een sluitende business case. Zoals gememoreerd in het advies van het Cft bij de leningaanvraag voor de eerste tranche van ANG 250 miljoen voor het nieuwe ziekenhuis, is het Cft van mening dat aan de aanwijzing is voldaan waarin is opgenomen dat de randvoorwaarden voor een sluitende businesscase realiseerbaar moeten zijn. Daarbij is tevens aangegeven dat gelet op de omvang van het project het van groot belang is dat de businesscase wordt bijgehouden en waar nodig aangepast. Het Cft is de afgelopen periode met uw ministerie in contact geweest over de voortgang van het project en de aanpassingen in de businesscase en zal dit ook blijven doen. Op grond hiervan bevestigt het Cft de conclusie ten tijde van het vorige advies dat sprake is van een sluitende businesscase.

Dat dit jaar ANG 80 miljoen van de geplande ANG 171 miljoen aan investeringen gerealiseerd zal worden is teleurstellend; het Cft heeft het eerder met u gehad over de bestuurlijke en ambtelijke absorptiecapaciteit van het land; blijkbaar is het uiteindelijk toch niet gelukt om de voorgenomen impuls voor de economie te realiseren. Het Cft treedt graag met u in overleg over de wijze waarop de capaciteit in termen van projectdefinitie, aanbesteding, uitvoering en oplevering kan worden versterkt. Los hiervan, is het Cft de afgelopen periode duidelijk geworden dat het voorbereiden en volgen van investeringsvoornemens ook niet vlekkeloos verloopt. Investeringsvoornemens worden laat in het jaar gerealiseerd of bekend, terwijl het Cft

op de realisatie van de investeringen in 2013 lang heeft moeten wachten. Het gaat hier bijna altijd om grote bedragen, een meer intensieve aandacht voor deze projecten is nodig. Het Cft vraagt u om zoals ook wettelijk is vereist in de vierde uitvoeringsrapportage ruim aandacht te besteden aan de uitputting van deze leenfaciliteit alsmede de eventuele overheveling van onderuitputting. Het Cft zal tevens bij ontvangst van de jaarrekening beoordelen of de gerealiseerde kapitaalinvesteringen voldoen aan de criteria.

Tenslotte

Het Cft vraagt u om in het geval uit de omschrijving van een project niet eenduidig blijkt dat sprake is van een kapitaalinvestering nadere onderbouwing voortaan direct mee te zenden met het leningsverzoek, opdat het voor het Cft toetsbaar is aan de criteria en de adviestermijn van twee weken daarmee niet in het geding komt. Dit geldt in het bijzonder voor projecten waar sprake is van groot onderhoud omdat hier het verwaarlozing- en verschuivingsgevaar van gewone dienst naar kapitaaldienst een belangrijk rol speelt. Daarnaast blijkt dat er gedurende het dienstjaar weinig tot geen inzicht bestaat in de realisatie van de kapitaaldienst en/of aanwending van leningen in termen van reserveringen, verplichtingen en gerealiseerde kapitaaluitgaven. Het financieel beheer dient naar de mening van het Cft op dit punt dringend verbeterd te worden waarbij tevens toegewerkt zou moeten worden naar een meer realistische kapitaaldienst.

Mocht u behoefte hebben aan een toelichting op dit schrijven dan is het Cft gaarne bereid die te geven.

In de verwachting u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
De voorzitter van het College financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten

prof. dr. A.F.P. Bakker

Deze brief is in afschrift verstuurd aan:
Ministerie van Financiën Nederland (DGRB/BZ/RHB)
De secretaris-generaal van het ministerie van Financiën van Curacao
De Algemene Rekenkamer van Curacao

Bijlage 1: Onderbouwing leningsverzoek

Omschrijving	Ref SNA	ANG (mio) Begroting	ANG (mio) geschatte realisatie
Groot onderhoud ter verlenging van levensduur Fort Amsterdam	AN1121	4	4
Groot onderhoud ter verlenging van levensduur van het Kabinet Gevolmachtigde Minister	AN1121	1,8	0
Financiering in nieuwbouw t.b.v. bejaardenoorden	AN111	5,4	0
Groot onderhoud ter verlenging van levensduur aan politiegebouwen	AN1121	2	0
Aanschaf auto's t.b.v. van de korps politie	AN1131	3,4	1,6
Groot onderhoud ter verlenging van levensduur aan Brandweergebouwen	AN1121	1,4	0
Aankoop van nieuwe Tankautospuiten ten behoeve van de brandweer	AN1131	1	0
Aanschaf van nieuwe apparatuur voor het project Elektronisch Toezicht t.b.v. de Gevangenis en implementatieplannen gevangeniswezen	AN1133	1,9	0
Financiering van Infrastructuur	AN1122	60	52
Financiering van Werkzaamheden en aanschaf van materialen ten behoef van onderhoud van Rioleringen	AN1122	4	0
Verkaveling van terreinen en bouwrijp maken van gronden	AN1123	2	2
Bouw van Schoolgebouw t.b.v. bedrijfsopleiding Maritieme Center	AN1121	7,4	0
Groot onderhoud ter verlenging van levensduur en Nieuwbouw schoolgebouwen	AN1121	10	4
Financiering van zonnepanelen t.b.v. Scholen	AN1122	6,7	0
Financiering aanschaf materialen t.b.v. Scholen (o.a. boeken, computers,IT infrastructuur)	AN117	13,2	7,4
Groot onderhoud ter verlenging van levensduur en nieuwbouw van Sport faciliteiten	AN1122	5	0
Financiering in nieuwbouw t.b.v. bejaardenoorden en Groot onderhoud ter verlenging van levensduur buurthuizen	AN1122	10	0
Aanleg vissershaven Marie Pampoen, verbetering strandinfrastructuur en groot onderhoud stranden in het algemeen	AN1122	7	4
Groot onderhoud ter verlenging van levensduur en nieuwbouw van Landbouw faciliteiten	AN 1123	4	0
Financiering project herstructurering belastingstelsel (aanschaf van software)	AN1179	10	0
Financiering Huisvesting ambtenaren apparaat	AN1179	5	5
Aanschaf dienstwagens i.p.v. leasen	AN1131	5,8	0
Totaal		171	80